

Tarihin Neresindeyiz! Avrupa Birliği Neresinde!

İçerisinde bulunduğumuz yüzyıl diğerlerinden farklı olarak çok ani değişimleri ve gelişmeleri de beraberinde getirdi. Yüzyılların çözölmeyen sorunları çözüme doğru giderken, çoğu basit meseleler iyice çözömsüz hale geldi ve hatta savaşıa sebep olacak noktaya dayandı. Özellikle tüm dünyayı saran Covid-19 salgını ve tedbirleri sonrası tüm dünyada aynı soru sorulmaya başlandı: "tarihin neresindeyiz".

Dünya tarihi boyunca pek çok kez dünyanın sonu geldi düşüncesiyle insanları arkasından sürükleyen kişi ve ideolojiler olduğu gibi buna inanan ciddi bir insan kitlesi de göröldü. Mehdi/Mesih iddiası ile çıkanlardan, dünyanın son yılı iddialarına pek çok isyan ve eylem göröldü. Yaşadığımız yüzyıl geçmişten farklı olarak ciddi teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde arttığı ve insan kitlelerinin davranışlarının gelenekselden farklı hale geldiği bir dönem halini aldı. Özellikle yeni yetişen nesilde var olan algı/tepki ikilemi geçmişte pekte örneği olmayan tepkileri içerisinde barındı-

ıyordu. Yazılı ve basılı medyada görmediğimiz bir haber anında sosyal medyada haber haline gelip destek/tepki etkisini göstermekte ve bir saat gibi bir zaman diliminde Avustralya'dan Kanada'ya kadar herkes bu haberi/olayı konuşur hale gelmektedir.

Dünyanın küçölmesine sebep olan bu hadiseler, tarihsel akıştan ve tarihsel boyuttan farklı olmasından dolayı tarihin sonuna doğru yol mu alıyoruz? Sorusunu akıllarımıza kazımış durumdadır. Şüphesiz dünya tarihinin gördüğü daha etkili felaketlerle dolu yüzyıllar oldu ancak hiçbirisi bu denli hızlı ve gündelik değişimlere sahne olmadı. Uzak doğuda ortaya çıkan vebanın Avrupa'ya ticaret yollarıyla iki ila üç senede ulaştığını düşünürsek, yine uzak doğudan çıkan Covid-19 un çok değil birkaç ayda tüm dünyaya yayıldığını göz önünde bulundurursak bu noktada ne demek istediğimizi daha iyi ifade etmiş oluruz. Tarihin bir yerindeyiz ancak neresindeyiz, sonunda mı? Sonun başlangıcında mı? Yoksa yepyeni

bir düzleme evrilen dünyanın yeni evresinin en başında mı?

Şüphesiz bu sorular sorulmaya ve yanıtlar verilmeye devam edilecek ve dünya tarihi bizler görsek de görmesek de yeni evrelere geçmeye devam edecek.

Şu anda bulunduğumuz noktada Avrupa Birliği tarihin neresinde ve nereye doğru evrilecek. Şüphesiz İngiltere ile yaşanan Brexit krizi sonrası "AB dağıldı", "AB bundan sonra kesin dağılacak", "AB siyasi misyonunu tamamladı" gibi başlıkları çokça gördük ve bu ifadelerin sıkı takipçi ve destekçileri olduğunu da. Tarihin sonunda isek, AB de yolun sonunda mı? Sorusunu sorabiliriz.

Şüphesiz tarih devam eden bir süreç olduğundan ve tarih ilmi yaşarken kaydedilip bittikten sonra tahlil edilen bir durum olduğundan dolayı, şu an ne dünya nede AB için yolun sonuna geldi yorumunu yapabilecek durumda değiliz. AB için değişen parametreler olduğu açık ve dünyanın geri kalanından daha farklı gündemlerle dünya kamuoyuna mal olduğu da.

Kuruluş felsefesi ve ilerleyen zaman zarfında kurumsal kimlik kazanması ile övünülen AB bir ortak mirasın dünya tarihinde zirveye ulaştığı ender organizasyonlardan biridir. Bölgesel işbirliği örgütlerinden ve siyasi ittifak oluşumlarından daha farklı bir noktada olduğunu her defasında ispat eden AB bugün tarihin neresinde? Eski ve köklü üyelerinden Yunanistan'ın sınır komşusu (Kuzey) Makedonya ile yaşadığı isim sorununu

büyük kitlesel tepkiler ve hatta Yunanistan'da iktidar değişikliğine sebep olmasına rağmen çözmesi ve bölgede en az 30 yılı aşkın süredir gündemi ve AB gündemini meşgul eden bir meseleyi uluslararası hukuk süjesi olmaktan çıkarması büyük bir başarı iken, aynı başarıyı yine Yunanistan'ın bir diğer sınır ve deniz komşusu Türkiye ile başaramaması büyük bir kayıp olarak durmaktadır. Türkiye ile olan meseleler çözülmediği gibi, Kıbrıs meselesi üstüne birde doğu Akdeniz (MEB) münhasır ekonomik bölge tartışmalarının çıkması olayı iyice çözümsüz hale getirmektedir.

AB, geçen 30 yılda eski doğu bloku ülkelerini ekonomik, sosyal ve siyasi altyapılarını tamamlayarak kendi çatısı altına alma gayretini takdirle ve ibretle seyrederken, yine geçen 30 senede aynı balkan coğrafyasında yaşanan çoğu insanlık trajedisine sessiz kalışı ve kurumsal kimliği ile bir işe imza atamayışını da gördü. Nihayetinde bugün AB çatısı altında yada balkan coğrafyasında bir sıcak çatışma yada savaş bulunmamaktadır ancak bu ileride benzeri bir durum ile karşılaşılmayacağı anlamına da gelmemektedir.

Avrupa Birliğinin hakim ülkeleri olan Almanya ve Fransa'nın klasik monarşi düzenlerini çok uzun yıllar önce bırakmasından dolayı güçlü bir liderlik arayışı bulunmayan ülkelerdir. AB nin kurumsal ve siyasi kimliğinde bu ülkelerin gerek ekonomi gerekse nüfus açısından ciddi etkisi olduğu açık olmakla birlikte, karar alıcı hale gelmeleri diğer bazı ülkeleri rahatsız et-

mektedir. AB'nin kuruluş felsefesinin zoraki ekonomik birlik ve dağılırsak savaşırız mantığında bir siyasi birlik olmadığını özellikle sonradan üye olan ülkelerin genç nüfusuna öğretilmeleri gerekmektedir. Bu şu anlama gelmemektedir; birlik dağılırsa yeniden I ve II. Dünya savaşları benzeri olaylar yaşanır!

Ancak özellikle AB'nin tarihin neresinde olduğu sorusunu sordüğümüz şu dönemde, AB nimetlerini her açıdan kullanan üye ülkelerin gençlerinin apolitik bir duruş ve pasaportsuz vizesiz istediği ülkeye rahatça seyahat edip tatil yapma konforunun dışında da bir şeyler yapması gerektiği hususudur. AB nin içerisinde hiçbir sorun barındırmadığı ve patlamaya hazır hiçbir sorunun bulunmadığını iddia etmekte güçtür, öyle ki iki dünya savaşını bünyesinden çıkaran kıta Avrupası bunun faturasını çok ağır ödedi. İspanya ve İngiltere'de yaşanan

ayrılıkçı/bağımsızlık yanlısı hareket ve faaliyetleri ne kadar süre daha siyasi olarak baskılamak mümkündür ve nihayetinde bu taleplerin istem dışı bir sıcak çatışmaya (halen devam edenlerin dışında) ve bölgesel savaşa dönmeyeceğinin garantisini kim verebilir.

Avrupa Birliği sınırları içerisinde tüm sosyal haklarından yararlanarak sorunsuz bir şekilde yaşama hayali kuran ve sıcak çatışmanın yaşandığı onlarca ülkenin vatandaşının her gün denizden ve karadan kaçak olarak girmeye çalıştığı AB sınırları ne kadar daha bu güveni ve konforu sağlayacaktır. Unutulmamalıdır ki, dünya tarihinde bunu destekler, hiçbir kaynak sonsuz değildir ve hiçbir konfor sürekli aynı rahatlığı sağlamaz. Bu sebeple AB dünyanın gidişatını da göz önüne alarak sahip olduğu siyasi ve ekonomik yol haritasında ciddi güncellemeler yapmalı ve sürekli git

gellere sebep olan mekik diplomasi- si yerine daha aktif ve sonuca götüren bir karar mekanizmasında yerini almalıdır. Dünya tarihinin özellikle 1970'li yıllarda denediği ve başarıda sağladığı mekik diplomasisi gelişen teknoloji ve değişen dünya dengelerinde artık pekte tercih edilen bir tür olmamaktadır.

Güçlü liderlik hevesinde olmayan AB siyaseti, siyasi gücü tüm organlarına yayan AB yapılanması ve birlik içerisinde ekonomik refah ve katılımı sağlayan AB ekonomik programı her an güncelliğini yitirip değişen dengelere ayak uyduramaz hale gelirse, yaşanacak büyük yıkım emin olun önceki iki büyük dünya savaşından daha ağır olacaktır. İnsan gücü açısından olmasa da, siyasi ve ekonomik yıkım aynen dediğimiz neticeleri doğura-

caktır. Siyasi katılımın artırılması, farkındalık yaratılması ve genç nüfusun AB nimetlerinden sonsuz kere yararlanırken aynı zamanda bunun birde devamlılığı için gayret edilmesi gerektiğinin farkına vardırılması büyük önem taşımaktadır.

Dünya bir bilinene/bilinmeyene doğru yol alırken, AB en azından bu bilinen/bilinmeyen denkleminde bir nebze de olsa hazırlıklı olmalıdır. Unutulmamalıdır ki; her iki savaş da atılan tek bir kurşun ile başlamış ancak milyonlarca kurşunun atılması neticesinde bitmişti ve biten sadece iki büyük savaş değil milyonlarca insanın da hayatıydı.

Ali İzzet KEÇECİ
EUROPolitika Dergisi Baş
Editörü